

SECTION 1. HISTORY OF UKRAINE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-490-0-1>

THE IMPACT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES ON THE DEVELOPMENT OF THE TRADE UNION MOVEMENT IN UKRAINE

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Dobrovolska G. O.

*Doctor of Historical Sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department of Foreign
Languages and Humanitarian
Disciplines
Academy of Labor, Social Relations
and Tourism
Kyiv, Ukraine*

Добровольська Г. О.

*доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
і гуманітарних дисциплін
Академія праці, соціальних відносин
і туризму
м. Київ, Україна*

Обраний Україною курс на євроінтеграцію передбачає кардинальні зміни у різних сферах суспільно-політичного та соціально-економічного життя нашої держави, включаючи реформування ринку праці та системи соціального захисту. Європейські стандарти спрямовані на сприяння соціальному діалогу і справедливому регулюванню трудових відносин, забезпечення гідних умов праці, захисту прав усіх працівників, незалежно від форми зайнятості.

Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році, Україна взяла на себе зобов'язання дотримуватися низки стандартів у сфері праці, трудових прав та соціального забезпечення. Саме профспілки, як громадські організації, що захищають трудові, соціально-економічні права та інтереси людини праці, мають відігравати ключову роль у цих процесах, бути механізмом для забезпечення дотримання прав працівників відповідно до нових вимог.

Прийнята у 2015 р. на VII з'їзді Федерації профспілок України Стратегія діяльності на 2016-2021 рр. «Європейський вибір», засвідчила підтримку євроінтеграційного курсу та визначила основні пріоритети профспілок у боротьбі за європейський рівень життя громадян [1].

Позитивним впливом євроінтеграційних процесів на українські профспілки була активізація їхньої участі у тристоронніх переговорах з урядом та роботодавцями щодо змін у сфері праці та соціального захисту. Так, з метою консолідації профспілкового руху в Україні, представництва та захисту інтересів працівників під час розробки нормативно-правових актів у сфері трудових і соціально-економічних відносин, участі у колективних переговорах з укладання Генеральної угоди, реалізації та контролю за її виконанням, 8 вересня 2017 року було утворено Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні. До нього увійшли: Федерація профспілок України, Федерація профспілок транспортників України, Конфедерація вільних профспілок України, Об'єднання всеукраїнських профспілок і профоб'єднань «Єдність», Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок [2].

У процесі євроінтеграції України профспілки зіткнулися з новими викликами та можливостями, що призвели до появи нових форм роботи. Вони почали частіше використовувати інструменти громадської адвокації, організовувати публічні, інформаційні кампанії. Так, у 2019–2020 рр. профспілки організували ряд заходів проти неоліберальних змін до Трудового кодексу, які передбачали звуження трудових прав. Вони проводили акції протесту, збирали підписи та зверталися до європейських інституцій з вимогою втрутитися і не допустити його прийняття без врахування пропозицій профспілок. У свою чергу, європейські профспілки провели низку масштабних міжнародних кампаній на підтримку українських колег, наприклад, дні глобальних дій «Руки геть від українських профспілок». [3, с. 3]. У результаті такого консолідованого протистояння вдалося призупинити наступ влади на трудові права та права профспілок і не допустити прийняття Верховною Радою України ряду антинародних і антипрофспілкових законопроектів. Саме активна підтримка міжнародними профспілками українських змусила владу розпочати соціальний діалог і передати реформу трудового законодавства на опрацювання до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів для створення робочої групи з представників від уряду, народних депутатів України, роботодавців і профспілок [3, с. 4].

Під час воєнного стану влада вирішила знову провести ревізію чинного трудового законодавства та зменшити роль профспілкового руху в Україні, що викликало негативну реакцію з боку Європейської конфедерації профспілок. У своїй Заяві вони зазначили: «...дії української влади та роботодавців систематично порушують права трудящих і профспілок, що може зробити шлях до ЄС більш складним і тривалим. Наше занепокоєння викликають дії і пропозиції Уряду

та Парламенту України запровадити регресивне трудове законодавство без належних консультацій з соціальними партнерами, зловживаючи ситуацією воєнного стану... Уряд повинен проводити змістовні консультації з соціальними партнерами щодо всіх реформ трудового законодавства та залучати профспілки до всіх програм, спрямованих на відновлення та реконструкцію України...» [4].

Євроінтеграція відкрила нові можливості для українських профспілок щодо міжнародної співпраці, обміну досвідом, участі у міжнародних проєктах. Зокрема, вони отримали доступ до європейських освітніх і тренінгових програм для профспілкових активістів з питань правової грамотності, захисту прав, соціального діалогу та колективних переговорів, що сприятиме підвищенню рівня та організації профспілкової роботи. Наприклад, у 2017 р. з метою підвищення ефективності колективних переговорів та дієвості колективних договорів, угод, особливо в умовах економічної кризи, а також через відсутність професійно підготовлених переговорників для забезпечення здійснення ефективного соціального діалогу всіх рівнів, Регіональним представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, було проведено серію з чотирьох дводенних семінарів-тренінгів Школи профспілкових переговорників у Києві, Чернігові та Львові [5].

Набуття Україною 23 червня 2022 року статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу відкрило нові можливості для профспілок у контексті євроінтеграції. Так, 27 жовтня 2022 року Федерація професійних спілок України та Конфедерація вільних профспілок України офіційно стали повноправними членами Європейської конфедерації профспілок. Ця подія стала свідченням зростаючої ролі вітчизняних профспілок у міжнародному профспілковому русі та зміцненню їхньої позиції як важливого соціального інституту в українському суспільстві. Разом з тим, членство в ЄКП зобов'язує українські профспілки вирішувати завдання щодо моніторингу і супроводження євроінтеграційних процесів і реформ, забезпечення громадського контролю за дотриманням принципів та стандартів гідної праці, соціальної справедливості, права на асоціацію, ведення соціального діалогу і колективних переговорів.

Незважаючи на позитивний вплив євроінтеграції на розвиток профспілкового руху, існує і ряд проблем. Одна із головних – це реформа ринку праці, яка, згідно з європейськими стандартами, передбачає більшу гнучкість, але водночас має забезпечити захист прав працівників. Для українських профспілок це може бути викликом, оскільки досягнути балансу між захистом інтересів працівників і забезпеченням конкурентоспроможності бізнесу дуже не просто. Внаслідок структурних зрушень в економіці, відкриття внутрішнього

ринку, українські підприємства можуть не витримати конкуренції, що може призвести до їх закриття і відповідно до втрати робочих місць. Українські працівники можуть виявитися недостатньо кваліфікованими для європейського ринку праці, що також може призвести до зростання безробіття та погіршення їхнього матеріального становища.

Ще одна проблема – збереження профспілкових організацій в умовах децентралізації влади як необхідної умови євроінтеграції та створення об'єднаних територіальних громад. Деякі керівники новостворених громад або взагалі ліквідують профспілкові організації, або створюють профспілки, які об'єднують всіх працівників громади, що належать до різних всеукраїнських профспілок, без урахування галузевих особливостей.

Отже, включення України до європейського простору розширює права профспілок щодо їх участі у формуванні соціально-економічної політики держави. Процеси євроінтеграції призвели до значних змін у діяльності українських профспілок, які змушені адаптуватися до нових форм зайнятості та вимог сучасного ринку праці. Використання новітніх технологій у своїй роботі, розвиток міжнародної співпраці, участь у соціальному діалозі та адвокаційні кампанії відкривають більше можливостей для захисту інтересів працівників. Разом з тим, євроінтеграція вимагає оновлення та модернізації самих профспілок, їхньої адаптації до європейських стандартів, посилення механізмів соціального діалогу на всіх рівнях, зміцнення своїх позицій у суспільстві.

Література:

1. Постанова VII з'їзду Федерації профспілок України «Про Звіт Ради Федерації профспілок України про роботу з квітня 2011 – березень 2016 року та Стратегію діяльності Федерації профспілок України на 2016–2021 роки «Європейський вибір» від 24.03.2016 № 7з-3 URL: <https://fpsu.org.ua/216-nazustrich-vii-z-jizdu-fpu/9937-643.html>
2. Національна тристороння соціально-економічна рада. Профспілкові об'єднання. URL: <https://ntser.gov.ua/profspilky/profspilkovi-obyednannya/>
3. Постанова VIII з'їзду Федерації профспілок України «Про Звіт Ради Федерації профспілок України про роботу у період з березня 2016 по березень 2021 рр.» від 25.05.2021 № 8з-3 URL: https://www.fpsu.org.ua/images/images/2021/June/230621/8з-_Звіт_Ради_ФПУ.pdf

4. Trade union statement to EU-Ukraine Summit on 3 February. URL: <https://www.etuc.org/en/document/trade-union-statement-eu-ukraine-summit-3-february>

5. ФПУ – Фонд Еберта: Зацікавленість у подальшому підвищенні ефективності співпраці. URL: <https://www.fpsu.org.ua/61-nasha-borotba/13473-fpu-fond-eberta-zatsikavlenist-u-podalshomu-pidvishchenni-efektivnosti-spivpratsi.html>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-490-0-2>

**MANIPULATION OF HISTORICAL NARRATIVES IN RUSSIAN
PROPAGANDA REGARDING EVENTS IN EASTERN UKRAINE:
A STRATEGY FOR SHAPING PUBLIC OPINION IN
THE RUSSIAN FEDERATION**

**МАНІПУЛЯЦІЯ ІСТОРИЧНИМИ НАРАТИВАМИ
У РОСІЙСЬКІЙ ПРОПАГАНДІ ЩОДО ПОДІЙ
НА СХОДІ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ
ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В РФ**

Lehkodukh V. V.

*Full-time Adjunct of the Scientific and
Organizational Department
Hetman Petro Sahaidachnyi National
Army Academy
Lviv, Ukraine*

Легкодух В. В.

*ад'юнкт штатний науково-
організаційного відділу
Національна академія сухопутних
військ імені гетьмана Петра
Сагайдачного
м. Львів, Україна*

Конфлікт на Сході України, що розпочався у 2014 році, супроводжується активною інформаційною війною, в якій пропаганда відіграє ключову роль. Одним з основних інструментів, який використовує російська влада для легітимізації своїх дій, є маніпуляція історичними нарративами. Це дозволяє виправдовувати військову агресію та формувати підтримку серед населення Російської Федерації.

Російська пропаганда не тільки спотворює сучасні події, але й активно використовує історичні паралелі для впливу на масову свідомість. Використання історичних образів, зокрема періоду Радянського Союзу та Великої Вітчизняної війни, дозволяє Кремлю представляти події в Україні як частину багатовікової боротьби Росії проти зовнішніх